

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 347/2023-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Rudolfom Mičietom, Medzilaborecká 21, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 11CoPno/4/2022 z 28. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. mája 2022 a doplnenou podaním doručeným ústavnému súdu 25. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 3. decembra 2020 zveril maloletého syna sťažovateľa do osobnej starostlivosti matky, upravil styk sťažovateľa s maloletým, rozhodol o povinnosti sťažovateľa platiť výživné v určenej sume a uložil obom rodičom výchovné opatrenie (odborné psychologické poradenstvo). Sťažovateľ i matka podali proti rozsudku okresného súdu odvolania.

3. Počas odvolacieho konania sťažovateľ podal návrh na neodkladné opatrenie, ktorým sa domáhal nariadenia striedavej starostlivosti o maloletého. Dôvodil, že maloletý ako predškolač vo veku 5 rokov už disponuje duševnými predpokladmi pre interakcie so vzdialenejšími príbuznými, a preto niet dôvodu, aby k osobám rodičov nemal interakčne rovnocenný prístup. Uviedol,

že maloletý s ním bezproblémovo absolvoval všetky krátkodobé, ako aj dlhšie interakcie v trvaní 7, resp. 11 súvislých dní a nocí za sebou a vnímal ich veľmi pozitívne. Matka maloletého často zverovala starej matke z matkinej strany a jej manželovi, ktorého výchovné pôsobenie na maloletého nie je v súlade s prirodzenými príbuzenskými hierarchiami ani s § 30 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Odovzdávanie maloletého starej matke a jej manželovi v denné aj nočné hodiny a víkendy je matkou preferovaným konaním. Maloletý sa nenachádzal v domácnosti matky a v jej prítomnosti ani v čase, keď bolo zo strany kolízneho opatrovníka vykonané šetrenie v domácnosti matky. Sťažovateľ vyjadril presvedčenie, že maloletý je zo strany rodiny matky manipulovaný k jeho okrajovému vnímaniu a k tomu, aby sa nepreriekol v ničom, čo si so starou matkou a jej manželom povedia, napr. že väčšinu času trávi v ich starostlivosti, čím u maloletého vyvolávajú konflikt lojality. Zvýraznil fixáciu maloletého na manžela starej matky. Preto situácia, v ktorej sa maloletý nachádza, nezodpovedá jeho záujmu a jedine neodkladná úprava jeho pomerov zabezpečí okamžité začatie napĺňania oprávneného záujmu maloletého zodpovedajúceho prirodzenej podstate primárneho socializačného procesu maloletého, t. j. interakčné pôsobenie rodičov na maloletého v rovnocennom formáte s interakčným pôsobením širšej rodiny len odvodeným od rozhodnutí rodičov.

4. Napadnutým uznesením krajský súd návrh sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Podľa jeho názoru len samotná sťažovateľom tvrdená skutočnosť, že matke vo výraznej miere pomáhajú so starostlivosťou o maloletého jej matka s manželom, a subjektívny dojem sťažovateľa, že rodina matky maloletého proti nemu manipuluje, nemá vplyv na splnenie dôvodov na nariadenie neodkladného opatrenia, keď z nej nevyplýva priame závažné ohrozenie maloletého dieťaťa ani potreba bezodkladnej úpravy pomerov. Z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je pritom zrejmé, že stretnutia sťažovateľa s maloletým sa realizujú bez väčších problémov, v poslednom období sa dokonca zvýšila ich frekvencia aj intenzita a maloletý na stretnutia so sťažovateľom reaguje pozitívne. Z tvrdení sťažovateľa tiež nevyplýva, že by matka akýmkoľvek spôsobom zamedzovala jeho stretnutiam s maloletým. Rodičom nič nebráni v tom, aby sa v záujme maloletého dohodli na takej forme starostlivosti o maloletého, ktorá pre neho bude vyhovujúca.

III.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zvýrazňuje vplyv častého pobytu maloletého u matkinej starej matky a jej manžela na vzťah maloletého k nemu samému. V návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podľa jeho názoru preukázal, že na vzťahu jeho syna k nemu už nielen hrozia, ale sú reálne škody (ujmy) v podobe absencie tzv. ustálených vzťahov, ktoré by už vo finále predškolskej etapy vývinu dieťaťa naopak mali byť pevnými, a pritom namiesto upevnení chladnú alebo k určitej časti príbuzných z vetvy rodiny otca maloletý nemá žiadne vzťahy. Preto od rozhodnutia krajského súdu legitímne očakával posilnenie svojej pozície v živote maloletého.

6. Na podklade rekapitulovaných východísk sťažovateľ kritizuje právny názor krajského súdu, podľa ktorého nariadenie neodkladného opatrenia odvolacím súdom by z hľadiska aplikácie malo prichádzať do úvahy len ako *ultima ratio*, t. j. ako posledné možné riešenie.

7. Spôsob, akým sa krajský súd vysporiadal s návrhom sťažovateľa, mal iba formálny charakter, teda pristupoval k nemu tak, že ak je podané podanie, potom sa účastník konania musí dočkať

enunciátu, čo krajský súd formálne splnil, no vecne, t. j. spôsobom požadovaným zákonom sa návrhom sťažovateľa nezaoberal. Uplatnenie inštitútu neodkladného opatrenia v sťažovateľovom prípade krajským súdom bolo v rozpore s jeho zmyslom a účelom. V spôsobe rozhodnutia o svojom návrhu sťažovateľ vidí odmietnutie spravodlivosti (*denegatio iustitiae*).

8. Záver krajského súdu, že nezistil ohrozenie záujmu maloletého, je podľa sťažovateľa ničím nepodložený a nezahodujúci sa so skutočnosťou. Sťažovateľ doložil manipulovanie maloletého matkou a vtláčanie ho do konfliktu lojality.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Prieskum uznesení o neodkladných opatreniach ústavným súdom, ktorý nie je opravnou inštanciou sústavy všeobecných súdov a ide o rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností strán spravidla nezasahuje konečným spôsobom, je zdržanlivý. Meritórne tieto rozhodnutia možno posúdiť iba v ojedinelých prípadoch a len za celkom výnimočných okolností, ak došlo k procesnému excesu, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (II. ÚS 435/2021, I. ÚS 19/2020). Aj v konaní o neodkladnom opatrení však musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení musí mať predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (III. ÚS 643/2022).

10. Nariadenie neodkladného opatrenia predstavuje dočasný zásah do základných práv, ku ktorému dochádza na základe súdneho rozhodnutia. Preto sú podmienky nariadenia neodkladného opatrenia upravené zákonom – Civilným sporovým poriadkom, ktorý ako podmienky nariadenia neodkladného opatrenia ustanovuje na strane jednej potrebu bezodkladnej úpravy pomerov a na strane druhej osvedčenie dôvodnosti trvania nároku, ktorému sa má neodkladným opatrením poskytnúť ochrana.

11. Argumentácia sťažovateľa sa koncentruje výlučne na polemiku s odôvodnením rozhodnutia krajského súdu a nemožno z nej dospieť k záveru, že by rozhodnutie krajského súdu bolo výsledkom svojvôle prejavujúcej sa nedostatočným odôvodnením. Z odôvodnenia sú zrejmé úvahy krajského súdu, ktorých základným východiskom je to, že stretnutia maloletého so sťažovateľom sa realizujú bez väčších problémov a maloletý na stretnutia so sťažovateľom (otcom) reaguje pozitívne. Rekapitulované hodnotenie krajského súdu nestojí v konflikte s návrhom sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý je priložený k ústavnej sťažnosti. V ňom sťažovateľ argumentoval dôkazmi (audionahrávky, rozhovory s učiteľkou maloletého i prejavy maloletého, ktoré majú osvedčiť častotť stretávania so starou matkou a jej manželom) podávajúcimi skutkový obraz aj z obdobia predchádzajúceho obdobiám, ktoré sťažovateľ podľa jeho vlastných tvrdení strávil s maloletým a ktoré sám opísal pozitívne tak, že si ich maloletý užíval. Preto hodnotenie krajského súdu, ktoré naznačuje, že sťažovateľom kritizované stretnutia maloletého so starou matkou a s jej manželom nemajú negatívny dopad na vzťah maloletého k sťažovateľovi, ústavný súd nehodnotí ako nastoľujúce ústavne relevantné pochybnosti, ktoré by si vyžadovali prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd prisvedčuje sťažovateľovi, že celkový pohľad na predmetnú vec ilustruje pozitívny vzťah maloletého k otčimovi jeho matky, zároveň však zjavne neosvedčuje, že by bol prekážkou možnosti a schopnosti sťažovateľa udržiavať svoj vzťah

k maloletému na úrovni, ktorú je od vzťahu otca a syna očakávať dôvodné. Práve preto obraz „súperenia“ otca a matkinho otčima o pozornosť a záujem maloletého nezakladá akútnu nutnosť mocenského zásahu súdu, aj keď pre rozhodnutie vo veci samej jeho relevanciu nemožno vylúčiť. Z tohto dôvodu ani záver krajského súdu, podľa ktorého nebolo osvedčené priame závažné ohrozenie maloletého, a preto chýba potreba bezodkladnej úpravy pomerov, nesignalizuje možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu.

12. Ak sťažovateľ kritizuje krajský súd za to, že chápe neodkladné opatrenie ako prostriedok *ultima ratio*, ústavný súd nepovažuje za potrebné sa k tejto otázke kategoricky vyjadriť. Dôvodom je, že predmetný názor krajský súd vyslovil v abstraktnej rovine a nijako ním nesuploval svoju povinnosť prieskumu konkrétnych okolností sťažovateľovej veci z hľadiska toho, či je osvedčená potreba bezodkladnosti úpravy pomerov medzi ním a maloletým.

13. Rovnako nedôvodnou je argumentácia sťažovateľa o odopretí spravodlivosti krajským súdom. Záver o danosti vady *denegationis iustitiae* neprichádza do úvahy, keďže krajský súd o sťažovateľovom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia meritórne rozhodol a svoje (pre sťažovateľa negatívne) rozhodnutie založil na síce stručnom, avšak vecnom vysporiadaní sa so sťažovateľovou argumentáciou použitou na podporu navrhovaného dočasného opatrenia.

14. V časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny preto ústavný súd sťažovateľovu ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

15. Článok 6 ods. 1 dohovoru sa spravidla nepoužije na rozhodovanie o neodkladných opatreniach. Možno ho aplikovať len výnimočne, ak sú neodkladné opatrenia rozhodujúce pre občianske práva sťažovateľa a ak si to charakter neodkladného rozhodnutia výnimočne vyžaduje, pretože bolo drastické, vyrovnalo sa zásahu rozhodnutia vo veci samej alebo ovplyvnilo práva strán na podstatnú dobu (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 15. 10. 2009 vo veci Micallef v. Malta, sťažnosť č. 17056/06, body 74 a 75). Tak tomu v prípade namietaného uznesenia nie je, keďže o starostlivosti sťažovateľa a matky o maloletého už okresný súd, hoci neprávoplatne, rozhodol a meritórne o predmetnej otázke rozhodne aj krajský súd na odvolanie sťažovateľa aj matky proti rozsudku okresného súdu. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde aj v časti namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jej petite (zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júla 2023

Robert Šorl
predseda senátu